

Persbericht

Noord-Hollands Archief ontvangt archief van Bond van Nederlandse Volksuniversiteiten

Haarlem, 6 februari 2020 - Het Noord-Hollands Archief ontving onlangs het archief van de Bond van Nederlandse Volksuniversiteiten (BNVU) te Den Haag. Er is archief bewaard vanaf de oprichting in 1918 tot 2014. De schenkingsovereenkomst werd op 16 januari door Betty van Oortmerssen-Schutte, bestuursvoorzitter van Cultuurconnectie - de brancheorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en volksuniversiteitswerk - en Lieuwe Zoodsma, directeur van het Noord-Hollands Archief, ondertekend.

Het archief van de BNVU is nu bij het Noord-Hollands Archief toegankelijk voor toekomstige onderzoekers en voor andere geïnteresseerden. De inventarisatie van het archief is in opdracht door DOCFactory uitgevoerd, waarbij tegelijkertijd de selectie en materiële verzorging heeft plaatsgevonden. Het archief is in de loop der jaren in handen van verschillende beheerders geweest en werd op diverse plaatsen bewaard. Bij de verplaatsingen van het archief is mogelijk materiaal verloren gegaan. Vast staat dat stukken van de BNVU en van de Volksuniversiteit Rotterdam bij een brand tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn vernietigd. Hoeveel en welke bewaarde documenten bij die brand verloren zijn gegaan is onbekend.

Wat is er te vinden in het archief

Naast notulen van bestuursvergaderingen, ledenvergaderingen, beleidsstukken en correspondentie tussen o.a. de Bond en de aangesloten volksuniversiteiten, zijn er in het archief uitgeschreven toespraken te vinden die professoren voor de RVU – Radio Volksuniversiteit - hielden. Deze opnames zijn te vergelijken met podcasts in de huidige tijd. Verder zijn er diverse dossiers over jubilea. Het archief geeft een goede kijk op de ontwikkeling van de non-formele volwasseneneducatie in Nederland in de periode 1918-2014 in woord en beeld.

Ontstaan van de volksuniversiteit

In navolging van het Toynbee werk in Engeland werd in Amsterdam op initiatief van prof. dr. Steinmetz in 1913 de eerste Volksuniversiteit opgericht: een plek voor iedereen in al haar verscheidenheid, ongeacht (voor-)opleiding, politieke- of levensovertuiging, niet verbonden aan enige politieke partij of kerk. Het doel: 'geestelijke verheffing van het volk, waardoor het een beteren en brederen kijk zou krijgen op het sociale gebeuren; het zou leeren zelfstandig te denken'. (uit het gedenkboek bij het 10-jarig bestaan van Volksuniversiteit Amsterdam-1923).

Het initiatief van Steinmetz kreeg al spoedig navolging en zo waren er binnen 10 jaar 20 volksuniversiteiten verspreid door heel Nederland.

Rol van de BNVU

De BNVU werd in 1918 opgericht, gevolg van het feit dat de rijksoverheid bereid was subsidie te verlenen - mits aan een centraal bureau, dat vervolgens werd ondergebracht bij een van de aangesloten leden. Vrijwel alle volksuniversiteiten werden lid van deze bond.

Tot 1940 kende de BNVU zo'n 25 leden. Rond 1960, waren er 45 aangeslotenen en mede als gevolg van de ontzuiling sloten zich na 1966 nog zo'n 25 volksuniversiteiten aan uit vooral de zuidelijke provincies.

In 1961 werd het Centraal Bureau van de BNVU zelfstandig en in Den Haag gevestigd. De belangrijkste taken werden: dienstverlening op het gebied van organisatie en programmavorming aan en belangenbehartiging van de leden op provinciaal en landelijk niveau. Daarnaast vormde ook het bevorderen van de deskundigheid van de docenten een essentieel onderdeel van het advies werk. Belangrijk punt werd de samenwerking met o.a. de bibliotheken en educatieve omroepen. Op het hoogtepunt van het bestaan van de BNVU – in de jaren '90 – waren er zo'n 120 aangesloten leden.

Per 1 januari 2015 vond de fusie plaats van de BNVU met KunstConnectie in Utrecht tot Cultuurconnectie. Door de fusie met Cultuurconnectie is sprake van toenemende samenwerking van volksuniversiteiten met niet alleen bibliotheken maar ook met kunsteducatie instellingen en muziekscholen.

Het archief is te raadplegen via toegang 922 van het archief of via [deze link](#).

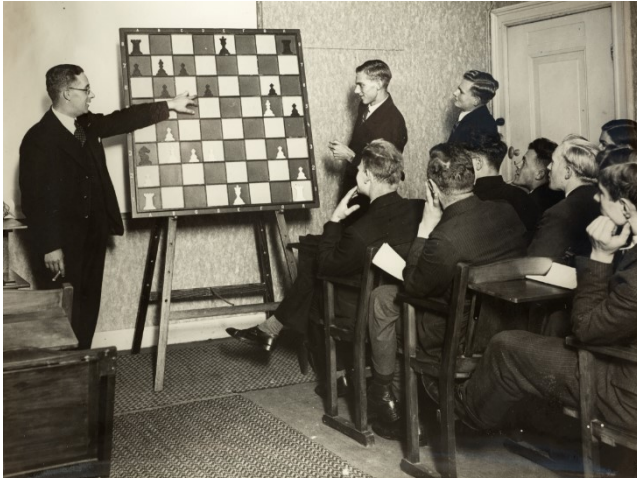

**cultuur
connectie**

brancheorganisatie voor
cultuureducatie, amateurkunst
en volksuniversiteitswerk

noord-hollands archief

Noot voor de redactie niet voor publicatie

Voor meer informatie en vragen kunt u contact opnemen met Annabelle Arntz (communicatie Noord-Hollands Archief via annabelle.arntz@noord-hollandsarchief.nl of T 06-23396203, www.noord-hollandsarchief.nl

of Cultuurconnectie, Lucasbolwerk 11, 3512 EH Utrecht T 030 230 3740 via info@cultuurconnectie.nl www.cultuurconnectie.nl

Afbeeldingen:

1 Koningin Beatrix bij het 75-jarige bestaan van de BNVU

2 Bloemschilderen bij de volksuniversiteit, copyright Jan Stegeman

3 Schaakles bij de volksuniversiteit, copyright Fotobureau G.J. Lauwers te Utrecht